

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Yhteisöt ja toimintakyky -osasto, Yhteiset palvelut -yksikkö
Neuvotteleva virkamies Lassi Kauttonen

Muistio

15.12.2021

VALTIONEUVOSTON ASETUS ELPYMIS- JA PALAUTUMISSUUNNITELMAN MUKAISISTA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN VALTIONAVUSTUKSISTA VUOSINA 2021-2025

Yleistä

Suomen kestävä kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua. Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nousua sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita.

Kestävä kasvun ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymisväline jakaantuu seitsemään ohjelmaan, joista elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on kooltaan ylivoimaisesti suurin. Jäsenvaltion on esitettävä kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP), jotta se voi saada elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa. EU:n neuvosto hyväksyi suunnitelman muodollisesti kirjallisella menettelyllä 29. lokakuuta 2021.

Suomen kestävä kasvun ministerityöryhmä on linjannut ohjelman yleiset tavoitteet:

- Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä
- Tuottavuuskasvu
- Työllisyysasteen nosto
- Hoitoon pääsyn nopeuttaminen
- Tasa-arvon edistyminen

Ohjelma jakautuu neljään pilariin:

- 1) Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa
- 2) Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville
- 3) Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävä kasvun vauhdittamiseksi
- 4) Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla Suomen kestävä kasvun ohjelmassa on erityisesti pilari 4, minkä puitteissa kanavoitavaa rahoitukseen on myönnetty vuodelle 2021 yhteensä 45 milj. euroa ja mihin on suunniteltu käytettäväksi määrärahaa kuluvalle kehyskaudella arviolta yhteensä 400 milj. euroa. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla on pilari 3 tietyiltä osin, jonka puitteissa kanavoitavaa rahoitusta on kehyksessä varattu arviolta yhteensä 25,5 milj. euroa. Molempien pilarien sosiaali- ja terveysministeriön kautta kanavoitava rahoitus tulee valtion talousarvion momentilta 33.60.61. Ohjelmakauden rahoituksen arvioitu kokonaistaso tarkentuu kevään 2022 aikana.

Valtionavustusten myöntämisen lisäksi momentille 33.60.61 varatun määrärahan puitteissa on tarkoitus tehdä myös hankintoja, joiden laajuus tarkentuu valmistelun edetessä, kuten Suomen valtion kokonaan omistaman DigiFinland Oy:ltä tehtäviin ICT-hankintoihin.

Valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla on säädetty, että tarkempia säännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Tätä asetusta sovelletaan valtion talousarvion momentilta 33.60.61 myönnettäviin valtionavustuksiin vuosina 2021-2025.

Pilarin 4 päätavoitteena on purkaa covid-19-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, nopeuttaa hoitoon pääsyä pysyvästi koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista.

- Purkaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa uudistamalla toimintamalleja ja ottamalla käyttöön uusia digitaalisia palveluja.
- Nopeuttaa hoitoon pääsyä koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja (mukaan lukien mielenterveyspalvelut).
- Edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on tuoda palvelut kaikkien saataville sekä uudistaa niitä kustannusvaikuttavasti ja ihmislähtöisesti.

Pilari 4 sisältää yhden uudistuksen ja viisi investointia, jotka muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden.

- P4C1R1 Uudistus 1. Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa käsittäviä viisi investointia:
- P4C1I1 Investointi 1. Edistetään hoitotakuun toteutumista (mukaan lukien mielenterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa.
- P4C1I2 Investointi 2. Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista.
- P4C1I3 Investointi 3. Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta.
- P4C4I4 Investointi 4. Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.
- P4C1I5 Investointi 5. Asiakaslähtöinen digitaalinen hoitotietojärjestelmä Ahvenanmaalla (minkä osalta erillinen rahoituskanava).

Elpymis- ja palautumistukivälineen pilari 4 rahoituksen arvioitu jakautuminen vuoden 2021 talousarviossa (LTAE III) investoinneittain (milj. euroa):

Edistetään hoitotakuun toteutumista (ml. mielenterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa (investointi 1)	20,0
Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla monialaisia kynnyksettämiä palveluja, ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista (investointi 2)	5,0
Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta (investointi 3)	0,0
Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot (investointi 4)	20,0
Yhteensä	45,0

Elpymis- ja palautumistukivälineen pilari 4 rahoituksen arvioitu jakautuminen ohjelmakaudella investoinneittain (milj. euroa):

Edistetään hoitotakuun toteutumista (ml. mielenterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa (investointi 1)	230,0
Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla monialaisia kynnyksettämiä palveluja, ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista (investointi 2)	30,0
Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta (investointi 3)	40,0
Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot (investointi 4)	100
Yhteensä	400,0

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö osallistuu pilarin 3 toteuttamiseen. Tavoitteet pilarissa 3 työllisyyden ja työmarkkinoiden osa-alueella ovat:

- Vauhdittaa työllisyysasteen nostoa hallitusohjelman mukaisesti uudistamalla julkisia työvoimapoljia;
- Työmarkkinoiden toimivuutta ja kohtaantoa vahvistamalla ottamalla kaikki työvoimapotentiaali käyttöön;
- Kilpailukyvyyn vahvistamiseksi lisäämällä Suomen houkuttelevuutta kansainvälisille osajille; ja
- Työuria pidentämällä edistämällä työelämässä olevien työkykyä ja jaksamista.

Elpymis- ja palautumistukivälineen pilari 3 rahoituksen arvioitu jakautuminen sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevan rahoituksen osalta koko ohjelmakaudella investoinneittain (milj. euroa):

Investointi 2: Työkykyohjelman ja IPS-mallin laajentaminen	11,0
Investointi 3: Mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä	14,5
Yhteensä	25,5

Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä.

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 10.9.2021 – 11.10.2021. Koska kyse on elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesta rahoituksesta, missä on sovittu tukiohjelmassa tietyistä määräajoista mm. valtionavustusten haun avaamisen osalta, lausuntoaika oli tavanomaista lyhyempi.

Seuraavat tahot toimittivat ministeriölle lausuntonsa asetusluonnoksesta:

- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Lääkäripalveluyritykset ry
- Oikeusministeriö
- Oulun kaupunki
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Satakunnan hyvinvointialue
- Sosiaalialan osaamiskeskukset
- Suomen Kuntaliitto ry
- Suomen Olympiakomitea ry
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Työterveyslaitos
- Valtiovarainministeriö
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Ympäristöministeriö

Annettujen lausuntojen perusteella asetuseronnoksesta annettiin sekä yleisiä että yksityiskohtaisia huomioita. Lausuntopalautteen perusteella asetuseronnoksen perustelumuiistiota tarkennettiin merkittävästi yksityiskohtaisten perustelujen osalta. Lisäksi asetuseronnokseen tehtiin jatkovalmistelussa eräitä, luonteeltaan vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia.

Vaikutukset

Valtionavustusten myöntäminen pohjautuu keskeisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta sekä Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:52, julkaistu 27.5.2021). Lisäksi valtiovarainministeriössä on valmisteltavana hallituksen esitys laiksi Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta.

Pohjautuen laajempaan kokonaisuuteen nyt ehdotettavat säännökset täsmentävät myönnettävän valtionavustuksen hakemiseen ja maksamiseen liittyviä menettelyjä. Asetus tarkentaa tietyiltä osin valtionavustuslaissa (688/2001) säädettyjä hallinnollisia menettelyjä myöntämisen, maksamisen ja käytön osalta, joten sillä ei ole arvioitu olevan itsenäisiä vaikutuksia. Avustustoiminnan vaikutukset on arvioitu kytkeytyvän osaksi laajempaa elpymis- ja palautumissuunnitelmakokonaisuutta.

Käytettävissä olevat määrärahat vahvistetaan valtion talousarviossa. Yksittäiset valtionavustukset myönnetään valtionavustuslain mukaisesti hakumenettelyyn, hakemusten arvioinnin ja avustuspäästösten kautta.

Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 21.12.2021 alkaen.

Laintarkastus

Asetuseronnos on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastusyksikössä. Laintarkastuksen perusteella asetuseronnokseen tehtiin vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan valtion talousarvion momentille 33.60.61 (EU:n rahoitus kestävän kasvun ohjelmaan) otetusta määrärahasta hyvinvointialueelle, kunnalle, kuntayhtymälle ja yleishyödylliselle yhteisölle vuosina 2021 - 2025 myönnettävien valtionavustusten myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön.

Vuotta 2022 koskevassa talousarvioesityksessä (HE 146/2021 vp) momentin nimike on ehdotettu muutettavaksi muotoon: ”Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon”.

Hyvinvointialueiden väliaikaisten valmisteluelinten toimivallasta on säädetty laissa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä (616/2021) 10 §:ssä. Väliaikaisen valmisteluelimen toimivaltaa on rajoitettu, minkä on tulkittu rajoittavan merkittävästi myös mahdollisuuksia myöntää avustus suoraan hyvinvointialueille ennen aluevaltuustojen muodostamista. Hyvinvointialueen ylittävä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet ja varajäsenet valitaan aluevaaleilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämismääräykset siirtyvät hyvinvointialueille 1.1.2023.

Helsingin ja Uudenmaan erillisratkaisun osalta 1.1.2023 on katsottu, ettei valtionavustuksen myöntäminen suoraan HUS-yhtymälle ole tarkoituksenmukaista tämän tukiohjelman puitteissa. HUS-yhtymän rahoitusmalli poikkeaa oleellisesti hyvinvointialueiden rahoituksesta.

Yleishyödyllisestä yhteisöstä on säädetty tuloverolain (1535/1992) 22 §:ssä. Yhteisö on yleishyödyllinen, jos: 1) se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä; 2) sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin; 3) se ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempaa palkkana tai muuna hyvityksenä.

Yleishyödylliseksi yhteisöksi voidaan siten katsoa erityisesti yhdistykset ja säätiöt, mutta joissain erityistilanteissa yleishyödyllisen yhteisön määritelmä voi olla myös tätä laajempi. Esimerkiksi sosiaalialan osaamiskeskukset on katsottu yleishyödyllisiksi yhteisöiksi niiltä osin kuin ne eivät ole osa kuntayhtymää.

Elinkeinoelämän toimijoiden rajaaminen valtionavustuksen saajien piiristä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi huomioiden erityisesti EU:n valtiontukisääntely. Valtionavustuksiin voi kuitenkin sisältyä markkinoilta hankittavia ostopalveluja. Lisäksi valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa on tarkoitus tehdä myös hankintoja.

2 §

Valtionapuviranomainen

Asetuksen 2 §:n 1 mom. nojalla tämän asetuksen mukaisissa valtionavustuksissa valtionapuviranomainen on sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriö vastaa valtionavustuslaissa kuvatuista valtionapuviranomaisen tehtävistä, kuten hakujen toteuttamisesta, avustusten myöntämisestä sekä avustusten käytännön seurannasta ja valvonnasta.

Pilarin 4 investoinnin 5 osalta (Asiakaslähtöinen digitaalinen hoitotietojärjestelmä Ahvenanmaalla) tarkoitus on kanavoida sen rahoitus eri kautta. Sosiaali- ja terveysministeriö ei siten ole valtionapuviranomainen kyseiseen investointiin osoitettavan rahoituksen osalta.

Asetuksen 2 §:n 2 mom. nojalla Lounais-Suomen aluehallintovirasto maksaa avustuksen valtionavustuksen saajan hakemuksesta. Lounais-Suomen aluehallintovirasto toteuttaa valtionavustusten käytännön maksatusta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla.

Varsinainen valtionapuviranomainen myös avustusten maksatustehtävän osalta on kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö, joka muun muassa ratkaisee kustannusten hyväksyttävyyden tulkinneissa tilanteissa. Vastaava maksatusmenettely on ollut käytössä eräissä sosiaali- ja terveysministeriön aiemmissa, erityisesti volyymiltaan laajemmissa avustuskokonaisuuksissa.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 3 mom. (906/2009, muut. 954/2014) 1. kohdan nojalla Lounais-Suomen aluehallintovirasto huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeille myönnettävien valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä. Tällä perusteella tehtävä kuuluisi valtakunnallisesti Lounais-Suomen aluehallintoviraston tehtäväksi. Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hoitanut vastaavia tehtäviä aiemmin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaisissa hankkeissa, Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman (Kaste) hankkeissa sekä hyvinvoinnin ja terveyden kärkihankkeissa. Koska Lounais-Suomen aluehallintovirasto hoitaa osin valtionapuviranomaiselle kuuluvia tehtäviä joihin voi sisältyä julkisen vallan käyttöä, on sen roolista perusteltua säätää nimenomaisesti.

3 §

Avustuslajit

Avustus voidaan myöntää yleisavustuksena, joka on kohdennettu tiettyyn osaan valtionavustuksen saajan toiminnasta, investointiavustuksena tai hankeavustuksena.

Lähtökohtaisesti avustukset myönnetään kohdennettuina yleisavustuksina tai hankeavustuksina. Investointiavustuksen myöntäminen voi myös tulla poikkeuksellisesti kyseeseen elpymis- ja palautumissuunnitelman tiettyjen osatavoitteiden toteuttamiseksi.

4 §

Valtionavustuksen myöntämisen erityiset edellytykset

Valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä on säädetty valtionavustuslain 7 §:ssä. Asetuksen 4 § täydentää avustuksen myöntämisen edellytyksiä.

Asetuksen 4 §:n 1 mom. nojalla valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet;
- 2) avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista;
- 3) avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja
- 4) avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään erityisistä edellytyksistä, jotka ovat yhteisiä tämän asetuksen nojalla myönnettävissä avustuksissa pilarien 3 ja 4 osalta. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisissa tavoitteissa on keskeistä se, että sen puitteissa myönnettävä rahoitus toteuttaa ohjelman tavoitteita.

Asetuksen 4 §:n 2 mom. nojalla avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 4 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista tavoitteista:

- 1) edistetään laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömään hoitoon pääsyä seitsemässä vuorokaudessa perusterveydenhuollossa sekä vähennetään covid-19 -epidemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvajetta;
- 2) edistetään perusterveydenhuollon hoitopääsyä vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista;

- 3) vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta;
- 4) otetaan käyttöön perusterveydenhuollon hoitopäätöksiä edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.

Näistä tavoitteista käytetään elpymis- ja palautumissuunnitelmassa myös käsitettä ”investointi”. Tavoitteen 1 alaan katsotaan kuuluvan myös mielenterveyspalvelut.

Pilarissa 4 on elpymis- ja palautumissuunnitelman viidentenä investointina ”Asiakaslähtöinen digitaalinen hoitotietojärjestelmä Ahvenanmaalla”, mitä on tarkoitus rahoittaa eri kautta.

Kiireettömään hoitoon pääsystä perusterveydenhuollossa käytetään myös ilmaisua ”hoitotakuu”. Hoitotakuusta säädetään tällä hetkellä terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltavana lakimuutos kiireettömään hoitoon pääsyn edistämiseksi perusterveydenhuollossa, mitä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2022.

Asetuksen 4 §:n 3 mom. nojalla avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 3 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa jompaakumpaa tai molempia seuraavista tavoitteista:

- 1) laajennetaan työkykyohjelmaa ja toimintamallia, jossa tuetun työllistymisen näyttöön perustuva työhönvalmennus toteutetaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna;
- 2) otetaan huomioon mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä.

Toimintamallia, jossa tuetun työllistymisen näyttöön perustuvan työhönvalmennuksen toteutetaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna, tunnetaan myös ”IPS-mallina”. IPS-mallilla tarkoitetaan näyttöön perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennusta (engl. ”Individual Placement and Support”), ja se on menettelytapa työn löytämiseksi avoimilta työmarkkinoilta eri kuntoutujaryhmille. IPS-mallin keskeinen ominaisuus on se, että tuetun työllistymisen työhönvalmennus tapahtuu psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna.

5 §

Valtionavustuksen hakeminen

Asetuksen 5 §:n 1 mom. nojalla hakemuksesta on käytävä ilmi:

- 1) avustuksen hallinnoinnista vastaava taho ja toiminnan toteuttamiseen osallistuvat tahot;
- 2) toiminnan tavoitteet, niiden saavuttamiseksi suunnitellut toimenpiteet ja tavoiteltavat tulokset;
- 3) haettavan avustuksen määrä ja toiminnan talousarvio; ja
- 4) toiminnan toteuttamisen aikataulu.

Asetuksen 5 §:n 2 mom. nojalla kunkin hakijan on pilarin 4 osalta lisäksi hakemuksessa kuvattava jonojen purkamista koskeva tavoite sekä suunnitelma hoitoon pääsyn parantamiseksi ja hoito-, palvelu- ja kuntoutusväjeen vähentämiseksi. Hakemuksessa on kuvattava:

- 1) mitkä ovat numeeriset tavoitteet hoitoon pääsyn parantumiselle;

- 2) mitkä ovat tavoitteet sosiaalipalvelujen ja kuntoutuksen saatavuuden parantumiselle ja jonojen purulle;
- 3) miten ja millaisin väliajoin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista seurataan;
- 4) mitä toimintamalleja on jo otettu tai otetaan käyttöön;
- 5) kehittämistoimia täydentävä määräaikainen jononpurku ja tähän suunnattavat voimavarat ja keskeiset toimenpiteet.

6 §

Avustuksen määrä

Koska kyse on elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesta rahoituksesta, valtionavustus voidaan myöntää kaikkien valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten suuruisena. Myönnettävien avustusten lähtökohtaisesta täysimääräisyydestä on sovittu tukiohjelmassa.

Yksittäisen avustuskohteen avustuksen määrää arvioitaessa huomioidaan erityisesti muut julkiset tuet, kuten Tulevaisuuden sosiaali- ja terveys -ohjelman sekä Sote- ja ICT-muutosrahoituksen mukaiset valtionavustukset. Mikäli samaan käyttötarkoitukseen on jo myönnetty tai ollaan myöntämässä muuta julkista rahoitusta, se vastaavasti vähentää samassa suhteessa tämän asetuksen nojalla myönnettävän avustuksen määrää.

7 §

Hyväksyttävät kustannukset

Asetuksen 7 §:n 1 mom. nojalla valtionavustusta maksetaan pääsääntöisesti toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella. Kuitenkin myös avustuksenmaksamiseksi on mahdollista valtionavustuslain (688/2001) 12 §:n 2 mom. säädetyllä tavalla. Valtionavustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on valtionavustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen käytön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista.

Asetuksen 7 §:n 2 mom. nojalla hyväksyttäviä kustannuksia ovat tavoitteen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:

- 1) hallinnointikustannukset;
- 2) henkilöstökustannukset;
- 3) matkakustannukset;
- 4) toimitilojen vuokrat;
- 5) välittömästi tavoitteen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut;
- 6) ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen, tietämyksen, konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset sekä käyttöoikeudet ja lisenssit;
- 7) määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut kuin 1 - 6 kohdassa tarkoitettut kustannukset.

Asetuksen 7 §:n 3 mom. nojalla valtionavustusta ei saa käyttää toimiin, joilla toteutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 1 §:n mukaisia valtionosuustehtäviä, ellei näillä toimilla ole välitöntä yhteyttä hankkeen kokeilu- ja kehittämistyöhön tai uusien toimintamallien käyttöönottoon. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla 31.12.2022 asti.

Asetuksen 7 §:n 4 mom. nojalla valtionavustusta ei saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisten tehtävien rahoittamiseen, ellei näillä toimilla ole välitöntä yhteyttä hankkeen kokeilu- ja kehittämistyöhön tai uusien toimintamallien käyttöönottoon. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskusten järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Asetuksen 7 §:n 5 mom. nojalla hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole poistot eivätkä laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kuluihin tai menetyksiin. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole lainojen lyhennykset eivätkä muut rahoituskulut, ellei avustuspäätöksestä muuta ilmene. Kirjanpidollinen lomapalkkavaraus on hyväksyttävä kustannus tämän asetuksen mukaisissa valtionavustuksissa.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 21 päivänä joulukuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025. Asetusta sovelletaan sen nojalla annettujen päätösten toimeenpanoon myös sen voimassaolon päätyttyä.